

Eva Piquer

Crònica desacomplexada

Teresa Pàmies repassa la vida i la mort de Gregorio López Raimundo en un llibre adreçat al marit absent

Així vas morir

Els informes són asèptics, despullats de flori- tures. Adreçar un informe a l'home de la teva vida, més encara quan ja és mort, suposa cert exercici de contenció. És el que ha fet Teresa Pàmies: explicar fil per randa a Gregorio López Raimundo què va passar d'ençà que van entrar a l'hospital on ell moriria sis setmanes després, fins que l'urna amb les cendres de Gregorio va ser dipositada al mateix nínxol del cementiri de Montjuïc on el 21 de juliol del 1936 havien enterrat el seu germà Antonio, una de les primeres víctimes de la Guerra Civil.

Autora d'una llarga obra sorgida de l'experiència vital, té lògica que Teresa Pàmies també hagi necessitat plasmar per escrit un capítol tan amarg i tan recent com l'agonia del seu marit i company de militància política. Cadascú viu el dol com pot, i l'escriptora s'ha abocat a omplir amb paraules el buit infinit que ha deixat la persona estimada. El resultat d'aquest procés tan literari com terapèutic es titula *Informe al difunt* i l'ha publicat La Campana.

La mort que es va endur López Raimundo la matinada del 17 de novembre del 2007 no el va agafar per sorpresa. És el peatge d'arribar a vells: saps que l'hora s'acosta. "La mort ja et rondava des de feia dos o tres anys, però tu li plantaves cara sense parlar-ne mai, pressentint-la no obstant, cada cop que anàvem a l'enterrament d'algun company o companya de la nostra generació", recorda Teresa Pàmies. I afegeix: "Els darrers tres anys n'hem enterrat molts, però encara en queden; obstinats a perdurar per contar-ho. Contar què? Doncs

Antoni Gutiérrez Díaz, Teresa Pàmies (l'única supervivent de tots quatre), Gregorio López Raimundo i, en segona fila, Pere Esteve ■ JORDI GARCIA

vides com la teva, que ha durat 93 anys, que són massa".

A l'escriptora li va sobrar l'últim capítol de la vida del marit. Un epíleg trist que la va desgastar molt. "No puc més", deia la Teresa als seus fills. I li contestaven: "Pitjor s'ho passa ell. S'està morint, mare". Ella aguantava, quin remei, però a quin preu. "M'exigien més i més acusant-me de ser forta quan jo em sentia a frec de l'esfondrament". Quan el cos de Gregorio es va rendir del tot, la

"Els darrers tres anys hem enterrat molts companys, però encara en queden; obstinats a perdurar per contar-ho"

seva dona va vessar unes llàgrimes que "no eren d'aflicció sinó d'alleujament".

El relat vol ser fred, però traspua afecte: "Si t'haguessis vist tan serè i tan elegant, estès sobre el taüt folrat de setí blanc, entre el ram de flors de l'Ajuntament de Barcelona i el pomell de roses de la família, te n'hauries anat satisfet a l'altre barri". S'intueix que van construir una relació a prova de bomba. "Hem estat una parella que s'ha estimat molt sense exhi-

bir-ho i s'ha respectat sempre, també en la divergència".

Amb voluntat notarial, la vídua repassa per ordre cronològic les cartes de condol que ha anat rebent: Jordi Pujol, Jordi Hereu, Jordi Carbonell, Miquel Roca Junyent, Ernest Benach, Pere Carbonell, Heribert Barre- ra, Albert Manent i etcètera. I conclou, ara sí, amb una tímida concessió als sentiments: diu al difunt que l'enyora molt.

epiquer@avui.cat